

Jaspers, Vernunft und Existenz (čtení) 11

Ladislav Hejdánek

◆ bytový seminář, česky, vznik: 14. 6. 1988

◆ private seminar, Czech, origin: 14. 6. 1988

Jaspers, Vernunft und Existenz (čtení) 11 [1988]

[strojový, neredigovaný přepis – model Gemini 3 (flash/pro) – únor 2026]

--- (s1_cleaned.flac) ---

Jiný hlas: Jdeme dělat tu poslední.

Hejdánek: Co to, prosím?

Jiný hlas: Já bych prosil, abyste zopakoval to poslední, co jsme...

Hejdánek: Co jsme tam...

Jiný hlas: Tady mám dojem, že se to točilo okolo toho ztroskotání. Já přečtu ten odstavec. Aby se ale tato svoboda nestávala v prázdné reflexi nicotnou, tady je nicotou. Nicotou tam je původně? *Zu nichts wird.*

Hejdánek: Nicotou?

Jiný hlas: Tady v překladu je nicotou.

Hejdánek: To by asi mělo být. Tam je *zu nichts wird.*

Jiný hlas: Nicotou. Nýbrž se naplňovala, musí nekonečná reflexe ztroskotat. Potom teprve vychází reflexe od něčeho, nebo sebe samu vyčerpává v rozhodnutí, odhodlání a víry. A teď, tady je přesun nějaký. Tak jak je libovolné a násilné držení reflexe nepravdivé, tak je pravdivý základ, z něhož je sama ovládána něčím, co přichází existenci vstříc, v čemž je existence teprve darována, tak že nekonečná reflexe...

Hejdánek: Ne. Takže existence?

Jiný hlas: Tím, že se jí...

Hejdánek: Počkat, tady mám...

Jiný hlas: To je ta existence. Takže ta existence tím, že se jí zcela odevzdává, je také zcela pánem nekonečné reflexe.

Hejdánek: Ano. Takto teda. Až sem jsme to dělali?

Jiný hlas: Ano. Tady možná ten slovosled v češtině. Reflexe, která může být právě tak rozkládána v nicotu, jako se může stát podmínkou existence, je jako taková Kierkegaardem a Nietzsche souhlasně označována.

Hejdánek: To už čtete předem hotový?

Jiný hlas: Jenom říkám, to je ta formule z toho konce. Možná by se mohl přehodit slovosled, říct, že reflexe jako taková je Kierkegaardem a Nietzsche souhlasně označována.

Hejdánek: Taky můžeme říct, že Kierkegaard a Nietzsche souhlasně označují...

Jiný hlas: Že reflexe může být právě tak rozkládána v nicotu, jako se může stát podmínkou existence. To je možná lepší.

Hejdánek: Ono česky je vždycky lepší vyhnout se pasivu.

Jiný hlas: Takže Kierkegaard a Nietzsche souhlasně označují, že reflexe může být právě tak rozkládána v nicotu, jako se může stát podmínkou existence.

Hejdánek: Chtěl bych něco jiného než to označují, takto tam zní blbě, i když je to přesně přeloženo *bezeichnen*.

Jiný hlas: Společně tvrdí. Se shodují v tom.

Hejdánek: Například.

Jiný hlas: Se shodují v tom, ano. Se shodují. Tam je... se shodují v tom, že reflexe může být právě tak rozkládána... Tady je se může rozkládat v nicotu, jako se může stát...

Hejdánek: Když se řekne, je rozkládána, tak je u toho někdo, kdo to dělá.

Jiný hlas: Tady je pasivum? Míněno na tom...

Hejdánek: To je taky pasivum a v češtině se zamlčuje, že by tam u toho měl být nějaký činitel. Ono to tady je problém. Kdyby to bylo čiré pasivum, tak by tam bylo *ebenso zu nichts zersetzt werden kann*.

Jiný hlas: Ano.

Hejdánek: Takže tady ovšem to *sich* není. To zvrtné. Takže je to něco mezi. *Die Reflexion, die zum Nichts zersetzen kann*. Čili tady to spíš vypadá, že ta reflexe rozkládá to, čím se zabývá, v nic.

Jiný hlas: Jasně, máte pravdu.

Hejdánek: Ovšem v tom předchozím odstavci se výslovně říká, že ta reflexe se stává nicotou.

Jiný hlas: Tam vlastně ne, to je omyl. Tam je svoboda. Ta svoboda se stává nicotou v té prázdné reflexi. Takže není reflexe nicotou.

Hejdánek: Nýbrž reflexe je to, co znicuje něco jiného.

Jiný hlas: To znamená buď svobodu nebo...

Hejdánek: Tady v tom případě, v tom našem odstavci, co teď čteme, tak tam nejde o svobodu, nýbrž o existenci.

Jiný hlas: Takže tady by mělo být reflexe může rozkládat v nicotu. Právě tak může rozkládat v nicotu...

Hejdánek: V nicotu.

Jiný hlas: Která právě tak může existenci rozkládat v nicotu, jako být její podmínkou.

Hejdánek: Takže ani ne, že může být rozkládána, ani se rozkládá, ale že ona rozkládá.

Jiný hlas: Jako se může stát podmínkou existence. Ano, to je ono. Přečtu ještě tu druhou větu. Z ní uskutečnili skoro do nepřehledného bohatství své v pracech sdělené myšlení.

Hejdánek: Jak to tam je v češtině?

Jiný hlas: Z ní uskutečnili, to znamená z té reflexe, skoro do nepřehledného bohatství své v pracech sdělené myšlení.

Hejdánek: V dílech sdělené.

Jiný hlas: V dílech sdělené. Své myšlení sdělované v dílech.

Hejdánek: Myslím, že by to šlo.

Jiný hlas: No, zkusíme to přečíst celý. Od zlomků reflexí z ní uskutečnili... skoro do nepřehledného bohatství své v dílech sdělované myšlení. No, myšlení sdělované v díle. Máme tam to ztroskotání. To tam nesmíme... I předtím taky je tam ztroskotat tam zase. No a teď já ti to ještě přečtu: Toto myšlení je pro to, co do svého smyslu možnost. Ztroskotání v tom může být signalizováno a umožněno, ale ne už uskutečněno. Nebo ale už ne, ale ne už, to už je lepší, než už ne. No, takže to ztroskotání může v tom být signalizováno a umožněno, ale ne už uskutečněno. A ne už...

Hejdánek: Nic jiného. Uvázne ti na břehu, najede ti na mělčinu, narazí ti na břeh, ztroskotá ti se o břeh. Čili není to jakékoli ztroskotání na... ztroskotání na břehu, u břehu, o břeh.

Jiný hlas: Ono je dobře, že ten překladatel si všiml, že to *stranden* je vždycky v uvozovkách.

Hejdánek: Jde o to, ti říkám nastav ztroskotání do protikladu k prostě... lidovému slovu...

Jiný hlas: Lidového a nebo to jako k té *metafoře* a tím se to liší.

Hejdánek: No.

Jiný hlas: Víte, je mi trochu záhadou, když tady hovoří o té možnosti. Hovoří o tom, že to myšlení je...

Hejdánek: Je v podstatě možnosti.

Jiný hlas: No jo, no, ale to je teda jako... Opravdu to je potřeba s lékárnickými vážkami, proč.

Samozřejmě myšlení jako možnost není uskutečněné myšlení. Čili tady se myslí něco jiného. Tady se myslí, že když něco myslím, takže to myslím, to co myslím, je vlastně myslím jako možnost.

Hejdánek: Ano.

Jiný hlas: Ne že to myšlení samo je možnost. Ne, ne, ne. Že to, co myslím, je jako možnost. Ovšem to platí jenom pro případ, že myslím něco do budoucnosti. Když myslím na minulost, tak to není možnost, no taky by se to dalo ukázat, že vlastně i vztah k minulosti je možný jedině přes budoucnost, ale... No a teď co tam teda... Víte, za tím totiž píše, že to ztroskotání může být tedy v tom... míní se asi v tom myšlení signalizováno a umožněno vůbec...

Hejdánek: Ale ne uskutečněno. No to je tím, že prostě můžete ztroskotat v myšlenkách, ale ne v lodi, s lodí, když teda na té lodi nejste.

Jiný hlas: No, to znamená...

Hejdánek: Plout na lodi, abyste mohl opravdu ztroskotat. Tím nechci to... můžete jenom myslet, že ztroskotáte.

Jiný hlas: No, je to nepřesně řečeno teda, to je s povážkou. Míní se, že nemůže být uskutečněno v tom, co

já myslím. Že by to znamenalo, že to ztroskotání musí být jedině tehdy, když já myslící ztroskotávám. Nebo já nevím, kam to ztroskotání potom chce takovýmto způsobem...

Hejdánek: Předtím hovořil předtím, to je to... to jsme vzpomínali na to, kdo to už to tam takhle hovoří, no. Samozřejmě když Patočka říká o Schelerovi nebo o Rádlovi nebo já nevím ještě o kom, že ztroskotat, no tak to bylo ztroskotání myšlenky. Jako filosofovo ztroskotání. No, ale to je právě ta nesnáze. To tady je opravdu on je velmi nepřesný, dalo by se ho chytat za slovo, ale nejspíš teda smysl je ten, že jako pomyslet jenom na ztroskotání nestačí, je potřeba opravdu ztroskotat.

Jiný hlas: To znamená v myšlení ztroskotat. Nejenom myslet na ztroskotání, ale ztroskotat v myšlení.

Hejdánek: V myšlení. Ano, ano.

Jiný hlas: Je důležitý, že tady se nemluví o myšlení vůbec, že to je možnost, nýbrž *dieses Denken*, to jest jejich myšlení. Že jako ukazuje na to ztroskotání, ale tady není ještě... Tady říká akorát to, že teda v tom myšlení jsme si vědomi toho svého... a tady je vědění o možnostech člověka, to je ono.

Hejdánek: Ne jsme si, oni jsou si.

Jiný hlas: Čili jsou si oba, ano, ano, já jsem to... ve svém myšlení vědomi svého vědění o možnostech člověka, to je v podstatě to, co bylo řečeno v té jedné větě předtím, že to není možnost myšlení, ale že je to v podstatě vědění o nějakých možnostech. A teď toho, co sami již nejsou, ty možnosti člověka, teď jsou tady rozebrány... to, co ty možnosti sami již nejsou... Ne, ten člověk, to sám již není, když to myslí.

Hejdánek: My musíme říct ještě. Jinak to nedává smysl v češtině. *Was sie nicht schon sind*. Co ještě nejsou, v češtině to jinak nejde.

Jiný hlas: *Noch nicht*.

Hejdánek: To je jako...

Jiný hlas: On tím chce říct, že prostě tím, že oni to myslí, tak to neznámá, že ještě oni to jsou. Víte, ono když si to vezmete, já v tom myšlení nebo to vědění je v podstatě o jistých možnostech toho člověka. To znamená o tom, že ten člověk, no zase, když máte řečeno, že je to vědění o možnostech člověka, tak já mám možnost se dostat na Mars, nebo mám takovouto možnost, ale znamená to, že já už tou možností nejsem? Že já ještě nejsem tou možností? Tam se nemíní to, že nejsem možností, ale že nejsem... No ono jak to jinak říct.

Hejdánek: No to znamená, že já v podstatě ještě nejsem tou uskutečněnou možností, by tam mělo být. Protože ono to... Ne, to je jenom na způsob toho vyjádření. Ale tady se myslí na to, že oni, když píše Kierkegaard ten *Deník svůdcův*, tak to je, jako by to psal ten svůdce sám. Sám Kierkegaard není ten svůdce, ale nicméně do důsledku promýšlí, jak by ten svůdce postupoval, jak by uvažoval a tak dále. A zamotá do toho, jak Jindra říká, toho čtenáře tak, že on ho nevede, nýbrž ten čtenář v tom vlastně najde vždycky sám sebe. Když si interpretuje určitým způsobem tu knížku, tak vlastně interpretuje sám sebe. Takže to není tak, že by subjekt, Kierkegaard, sděloval něco čtenáři, že by mu něco vyprávěl, nýbrž on mu tam ukazuje jisté možnosti, které ještě sám neuskutečnil, ale které eventuálně ukážou, že vlastně je uskutečňuje, nebo že by je uskutečňoval, nebo že už je začal uskutečňovat ten čtenář. To je složitě vyjádřeno tohle, a proto tam potom taky říká, že to, co skutečně ten Kierkegaard nebo Nietzsche je, že to tam až k nerozpoznání je ztraceno, že to je zasunuto. To je v tom dalším oddíle. Takže to je asi ten význam toho.

Jiný hlas: Vlastní *Ich selbst schon sind, wenn sie es denn*.

Hejdánek: To se prostě promýšlí... my máme v literatuře, počkejte, kdo to je? Ne, to je Chesterton. V *Otcích Brownovi*. Tam na jednom místě velký detektiv otec Brown říká: No, já se dokážu vmyslet do toho zločince, protože já jsem vlastně taky takový zločinec. Tak tady s tím polemizuje, že i když neobyčejně dobře popíše autor pocity vraha, tak ještě to nemusí být vrah. Prostě nemusí ta vrahovitost v něm být. To je možné dělat. No o tom by se dalo diskutovat, ale to je jiná věc. Myslím, že k porozumění toho textu to stačí.

Jiný hlas: Akorát tahle další věta je taková dost česky nesrozumitelná. Tady je: Býti si vědom v možnosti vědět není nepravdivá, nýbrž probouzející a zpochybňující reflexe.

Hejdánek: Ne, tady se myslí to vědět v možnosti, to je to, o čem se tady mluví, že to je to vědění o možnostech vraždy, aniž bych sám vraždil. Čili vědět o možnosti, vědět v možnosti, což je analogie básnění, není nepravdivé. Není to faleš tím, že já ještě nejsem to, co jsem promyslel. Dokonce vědomě vědět, vědomost, reflexe.

Jiný hlas: Takže to *bewusst*. Býti si vědom toho vědění v možnosti...

Hejdánek: Vědomě vědět.

Jiný hlas: Vědomě vědět v možnosti...

Hejdánek: Vědomě vědět. My můžeme vědět a nevědět o tom.

Jiný hlas: Ano, ano.

Hejdánek: Ty roviny reflexe jsou důležité. Žák, student přijde ke zkoušce a teď dostane otázku a najednou má dojem, že neví nic. [nesrozumitelné] A v tu chvíli najednou má okno a neví nic. Ví a neví, že ví. Čili tady vědomě vědět v možnosti není nic nepravdivého, nýbrž je to probouzející a zpochybňující reflexe. Zpochybňující reflexe. Možná, že to je moc silné to zpochybňující, ale nevím, jak jinak by se to...

Jiný hlas: Tázající se reflexe?

Hejdánek: To je moc slabé. To je těžké. *Fragende Reflexion* je méně než *infragestellende*. *Infrage stellen* je, když něco stavíme do otázky, to není česky. Kladoucí otázky. To je jenom dotazování. Tady jde o *infrage stellen von etwas*. Čili to není klást otázky někomu nebo o něčem, nýbrž prostě rýpat do něčeho. To je to, co zpochybňuje. Jenže to už je zas moc silné, to my nemáme česky asi...

Jiný hlas: Zkoumající těžko...

Hejdánek: Zpochybňující.

Jiný hlas: A poslední věta. Možnost je forma smětí vědět o tom, co již nejsem, a příprava bytí samotného.

Hejdánek: To „ještě nejsem“. Tady to „co již nejsem“ vypadá, jako že jsem tím byl, a už nejsem. Kdežto tady to *nicht schon*... ono to taky německy není moc dobře. Rozhodně si myslím, že co ještě zdaleka nejsem, když na to myslím.

Jiný hlas: Tak zase co ještě, myslíte?

Hejdánek: To je taky zjednodušení. On by to uměl říct normálně. Rozhodně „co již nejsem“ je česky matoucí. Kdežto „ještě ne“ je jenom zjednodušující. A tím spíš v této *Vorbereitung des Sein selbst*, takže tam to „právě ještě ne“ je do toho plně.

Jiný hlas: Jinak já jsem si vzpomněl, jak jsme tam měli u toho Nietzscheho po té velké politice. Tak Pavel říkal, že to je nějak spjato s tím jeho pozdním obdobím, kdy svolával ty císaře všechny a jak je chtěl popravovat. Takže to je spojené s pozdním obdobím Nietzscheho. Já se jenom podívám, kde to bylo zmíněno. Mám dojem, že to byla nějaká ta velká politika nebo něco takového.

Hejdánek: Jestli zjistil, že to je tohle, to je zas jako pochybné. Jako že říkal.

Jiný hlas: Takže my jsme teda ve dveřích jenom, ale já se na to ještě pak zeptám. Říkal, že to je to pozdní období v podstatě, kdy už...

Hejdánek: No tak to je klasifikace [nesrozumitelné] nejspíš. Kdo ví. Neříkal, kde se to dá najít?

Jiný hlas: Ne, ne, ne. Kierkegaard nazývá svou metodu často experimentující... nejčastěji experimentující psychologii, Nietzsche nazývá své myšlení svůdným.

Hejdánek: V té němčině je pokoušející. To je *Versucher*. *Versucher* je pokušitel, svůdce. Jak se to řekne... pokušitelství.

Jiný hlas: Proto nechávají...

Hejdánek: Nenechávají?

Jiný hlas: Ano, proto nechávají rádi to, co sami jsou a co v posledku myslí, zahalené až do neznatelnosti a v projevu společně klesají až do nepochopitelnosti. V *Erscheinung*... Takže, proto nechávají rádi to, co sami jsou a co v posledku myslí zahalené až do neznatelnosti a v projevu společně klesají až do nepochopitelnosti.

Hejdánek: Tady to podstatné, co vespodu myslí, tak nechávají zahaleno a pokud to přichází do *Erscheinung*, čili pokud se to vyjevuje, tak to nechávají klesat v nepojatnosti, nepochopitelnosti.

Jiný hlas: Asi neuchopitelnosti.

Hejdánek: Je to lepší než nepochopitelnosti, poněvadž to je prostě, že nevíme proč. Kdežto neuchopitelnosti je, že prostě nevíme jak na to.

Jiný hlas: Kierkegaardův pseudonym píše: To něco, kterým já jsem, to je právě nicota.

Hejdánek: Jestli tady musíme říct nicota. Jestli by stačilo nic.

Jiný hlas: Asi skromnější je, to, co já jsem... to něco, co jsem, je právě nic. Poskytuje mu vysoké uspokojení, aby zachoval svou existenci na kritickém nulovém bodě mezi něčím a ničím, jako pouhé snad. To „es“ by mělo být to něco?

Hejdánek: *Das Etwas*, jo.

Jiný hlas: Protože pak je „es“... to, že on tvrdí to, co on říká, a odkaz na předchozí myšlenku. Tomu poskytuje uspokojení. To není to něco z předtím. Co to je teda potom to, co mu poskytuje to uspokojení, to něco? Ta věta, to tvrzení?

Hejdánek: To tvrzení. Z toho má uspokojení. Z toho nechat klesnout na ten kritický nulový bod.

Jiný hlas: Nietzsche se rád nazývá filosofem nebezpečného snad. Reflexe je pro oba především sebereflexe. Sám sobě rozumět je pro ně cesta pravdy. Taky cesta k pravdě.

Hejdánek: Ale lepší je cestou k pravdě. Poněvadž tadyhle je *Weg der Wahrheit*, to je v myšlení to obvyklé, cesta pravdy. Mně se zdá, že u Kierkegaarda nevím, u Nietzscheho taky nevím, ale že tam ta cesta k sobě umožňuje cestu k pravdě.

Jiný hlas: Oba ale zakoušejí, jak na této cestě může zmizet vlastní substance a jak může svobodně tvořící...

Hejdánek: Tvořivé, lepší.

Jiný hlas: ...tvořivé porozumění sobě být nahrazeno nesvobodným otáčením kolem vlastního empirického *Dasein*. A teďka tady to je strašný, my jsme se k tomu dostali a nepřišli jsme na to, jak to přeložit. Tak se zatím drží *Dasein*.

Hejdánek: Tohle mě odradilo, když jsem měl dělat překlad pro *Reflexi*, tu jeho studii o Heideggerovi. Jak se to začne překládat, tak to bude prostě nesmysl. Nejradši furt nechat *Dasein*, ale v žádném případě to není *pobyt*. Já mám pochopení i pro u Heideggera překládání *pobyt*, ale to už prostě Patočka to zaved, je to jeho triko tak asi. Ale u samotného Jasperse z toho [nesrozumitelné]. Že on nemá žádné systematické výklad, co to *Dasein* je.

Jiný hlas: To bere jako obyčejný slovo.

Hejdánek: Obyčejný.

Jiný hlas: Vždyť tady v tom by to... to se překládá jako bytí bez dalších atributů.

Hejdánek: [nesrozumitelné]

Jiný hlas: Pokud nevypracoval systém s *Dasein*...

Hejdánek: Nevypracoval, nenapsal! Vypracoval, nenapsal. Ten se musí vytáhnout z těch textů.

Jiný hlas: To bude pak jeho vypracovaný nenapsaný systém.

Hejdánek: No, no, no. To jistě. On v tom je dosti důslednej. I když tam má jakýsi ty [nesrozumitelné], ale je dost důslednej. Takže neexistuje český slovo, který by to všechno jako pojmul. To je těžký.

Jiný hlas: Použijeme různá slova.

Hejdánek: To budeme asi muset.

Jiný hlas: Ono se na to spadne.

Hejdánek: Protože musíme to na jednom místě a na dalším odlišit od *existence* a od člověka. Pravda je, že jak se česky běžně mluví o existenci, to by byl ideální překlad toho *Dasein*. Jenomže on *existenci* má ve specifickém významu a to musíme zachovat. No a teď nám chybí teda, co s tím. Nejlepší by bylo vytvořit si nějaké slovo. Ale nemám ponětí jaký.

Jiný hlas: Hlavně aby nemusel odpovídat přesně tomu tu-bytí, ale obsahem aby...

Hejdánek: Vždyť my jsme zatím ani nepřišli na to, co to *Dasein* je pro něj.

Jiný hlas: Ne.

Hejdánek: Tak to podívejte se. To je podle mě, já si myslím, že ironií stranou. Ono není dobré přistupovat k mysliteli ranku Jaspersova tak, že neví co říká. Čili to je ad A. Za druhý, jsou doklady, že v tom jistě systém má. A ty doklady nemusejí být dostačující pro to, aby se přesně mohlo vymezit, co všechno tím myslel. Náznaky tady jsou, ale úplně to provést je velký riziko. Musíte si uvědomit, že velcí žáci Heideggerovi, když mají vyložit nějaký text, tak to prostě... My jsme kdysi takhle společně překládali *Wesen der Wahrheit*, co potom vyšlo v tom jincovém překladu. No a měli jsme k tomu takovou studii Waelhense a Biemela, kde interpretují tuhle knížku. A vždycky když jsme přišli do ouzkejš a nevěděli jsme, co vůbec ta věc znamená, tak oni to jenom odcitovali. Nevyložili. Ne proto, že by neměli výklad. Ale že prostě si neodvážili ten výklad provést, když to neudělal sám Heidegger. Oni by to mohli vyložit, a Heidegger žil ještě k tomu. Že to dělali za jeho života. No tak to je prostě. Vztít na sebe to riziko, že to trochu pochromáte, to není jednoduchý. To teda člověk musí důkladně znát toho Jasperse, aby věděl, jestli může zatížit nějaký slovo tak či onak. Prostě to je obtížný.

Jiný hlas: No.

Hejdánek: [nesrozumitelné] svobodné tvořící porozumění sobě být nahrazeno nesvobodným otáčením kolem vlastního empirického...

Jiný hlas: Možná říkat bytí a v závorce *Dasein*. A pak když tam bude někdy *Sein*, tak bytí v závorce *Sein*.

Hejdánek: To bude asi jediná možnost, co se s tím dá provizorně dělat. Dále.

Jiný hlas: Kierkegaard, zná to strašné, když všechno mizí před nemocným hloubáním o vlastních bídnych dějinách.

Hejdánek: Chorobným. Před chorobným.

Jiný hlas: [nesrozumitelné]

Hejdánek: Když chcete, tak to teď nejde přeložit jako dějiny. To je jako osobní historie, se tím myslí.

Osobní teda.

Jiný hlas: O vlastním bídém údělu?

Hejdánek: To není přesný ale. Jak to... o vlastním osudu.

Jiný hlas: Osud.

Hejdánek: No, osud, to se ještě něco s tím... Víte, jako ten úděl, z toho *Geschichte* cítíte, že se něco děje. Čili osobní minulosti, že vlastně... ale to není jenom minulost, to je i do budoucnosti, že *Geschichte* je celoživotní děj.

Jiný hlas: Nutně už i do budoucnosti?

Hejdánek: Protože *Geschichte* to je to, co ještě neskončilo.

Jiný hlas: A o vlastním bídém dění, to je taky blbý co?

Hejdánek: V životě, no. Taky bysme to mohli říct.

Jiný hlas: No to bude asi ono.

Hejdánek: Tady dám závorku...

Jiný hlas: Hledá cestu mezi tímto vysilováním, při pozorování sebe sama, jakoby byl jediný člověk, který kdy byl, a nutnou útěchou nad obecným lidským *commune naufragium*. Společné ztroskotání.

Hejdánek: Hledá cestu mezi tímto vysilováním... Při pozorování sebe sama... Ne! To vysilování sebe, jo. Nikoliv pozorování sebe. To *sich selbst verzehren* je, že sám sebe užírá.

Jiný hlas: Aha, že sám sebe stravuje, to je asi nejlepší. Stravováním se. A mezi tímto stravováním sebe samého, uprostřed pozorování, jako kdyby byl jediným...

Jiný hlas: Nebo tam je sebeužírání.

Jiný hlas: Ano, sebeužírání, to by bylo ono.

Jiný hlas: Takže...

Jiný hlas: To sebeužírání by přece jenom docela šlo. Takže, on zná nešťastnou relativitu ve všem...

Jiný hlas: Počkej ještě, tam je v tom *als wäre man der einzige Mensch, der jemals...*

Jiný hlas: Česky by se tam u toho *man* mělo asi, jako by člověk byl...

Jiný hlas: No, jako by člověk byl, to je ono. To *man*. Tím jediným, nebo jediným, který kdy byl. To je dobrý

to s tím člověkem.

Jiný hlas: Tady je, jako by byl jediný člověk, který kdy byl.

Jiný hlas: Ano. Česky je daleko lépe to *man* přeložit člověkem a podruhé už ho nejmenovat. Čili, jako by člověk byl jediným, který kdy byl, ano. Takhle by to znamenalo, že mluvíme o někom, kdo už byl předtím uvedený, a to bychom marně hledali.

Jiný hlas: Ano.

Jiný hlas: Takový jeden byl, taky by se dalo říct. A nutná útěcha nad obecným lidským *commune naufragium*. Tak, zná nešťastnou relativitu ve všem. Nekonečné tázání na to, co jsem já. Ukažte tu otázku... nekonečné otázky o tom, co jsem já.

Jiný hlas: Otázka o něčem?

Jiný hlas: Na něco. Otázky na...

Jiný hlas: Dotazování na to...

Jiný hlas: Dáme tázání, nebo otázky na to, co jsem já...

Jiný hlas: Jsou otázky, ty *Fragen*...

Jiný hlas: Já mám nekonečné tázání.

Jiný hlas: Já myslím, že by to mohlo...

Jiný hlas: Zase uvidíme.

--- (s2 [v závěru manželské etudy Hejdánkových]_cleaned.flac) ---

Jiný hlas: Na to?

Hejdánek: Potom. Otázka potom. No, ano, to by šlo, potom.

Jiný hlas: Potom. Co je se mnou... A Nietzsche, ale Nietzsche to vyjadřuje takto.

Hejdánek: A teď to chcete překládat snad, doufám?

Jiný hlas: No, teda jo. Mezi sty zrcadly, před tebou samotným nepravdivý, zardoušen vlastními provazy, znalec sebe sama, kat sebe sama, mezi dvěma nicotami zakřivený otazník.

Hejdánek: Před tebou samým nebo před sebou samým?

Jiný hlas: Před tebou.

Hejdánek: Kdo? Někdo jinej, jo?

Jiný hlas: Mezi sty zrcadly před tebou samotným nepravdivý, zardoušen vlastními provazy, znalec sebe sama, kat sebe sama. Jo, ale já si to představuju, jakože to říká Nietzsche tobě, a ty seš takovej a stojíš jako ten *Selbstkenner* a *Selbstenker* a před sebou samým. Nebo? Potom by tam musel stát někdo jinej, před tebou samým. Ten někdo jinej, cizí, kdo je ten *Selbstkenner* a *Selbstenker*.

Hejdánek: To by se muselo zjistit z kontextu, já teda opravdu nevím, tady jsou obě možnosti.

Jiný hlas: Pět a dvacet. Osm... 422... 424...

Hejdánek: Prostě musíme si někde najít to vydání a nalistovat ještě, v čem to je a...

Jiný hlas: Mám dojem, jestli to není tahle bída básnič... nebo ta druhá, která je z mládí, to je asi ta druhá.

Jo, jo, ta druhá je, kterou vytvořil ve dvaceti letech.

Hejdánek: Víte, že já mám takovej dojem... To před tebou, to se bude vztahovat nejspíš k těm špíglům, ne? Nikoliv k tomu fálš.

Jiný hlas: Já si to představuju, že to prostě, Nietzsche člověka navádí, kam až se může ponořit, a stojíš mezi těmi zrcadly a sám sobě si připadáš falešný nebo si uvědomíš tu nepravdivost a pak to pokračuje...

Hejdánek: No dobře, ale čím podložené to další... Jo, ale moment, mohlo by tam vůbec bejt před sebou?

Jiný hlas: Když jsem mezi zrcadly, tak jsem před sebou nebo se vidím v těch zrcadlech. Dokonce se v těch zrcadlech vidím z mnoha stran. Až tam se vidím. Jinak se nevidím.

Hejdánek: No já vlastně v češtině to ano, ano. Tam asi bude před sebou. To totiž ono to pokrývá oba ty dva významy. Tam musí bejt dokonce před sebou. Ten druhý nemá smysl. Zvlášť když je takhle vytržený, tak i kdyby náhodou se ukázalo, tak ne. Ne, tam musí bejt před sebou určitě. To je rozumný to myslíte vůbec.

Jiný hlas: Já jsem mrtvej taky, takže... Proč myslíš, že tam to máš ještě jednou, má být před sebou? To

znamená, že, když stojíš mezi těmi zrcadly, tak se vidíš z mnoha stran, ze všech stran. Až mezi těmi zrcadly máš možnost se vidět. Ta nahlídnout případně, jak seš celej nepravdivěj.

Hejdánek: Tam, kdyby se dalo do toho, která jsou před tebou, jo, tak je jasné, že tam je před tebou. Mezi stovkami zrcadel, která jsou před tebou. Ale toto můžeme stručně česky jediné tím, že se tam dá mezi stovkami zrcadel před sebou. Jinak to nejde. Když se tam vynechá to, která jsou, tak musíme říct před sebou.

Jiný hlas: Vy to chápete takto, že ta zrcadla...

Hejdánek: Jsou přede mnou.

Jiný hlas: Ty před jimi stojíš a vlastně ty stojíš před sebou samým v těch zrcadlech, když stojíš mezi zrcadly. A nějak to stát se tam dá asi doplnit.

Hejdánek: Víte, ještě když se to domyslí, tak jestliže jsem mezi zrcadly, tak nemůžou být všechna zrcadla přede mnou. Nějaký musej být taky za mnou.

Jiný hlas: Jo, ale já se v těch zrcadlech vidím, já díky těm zrcadlům stojím před sebou.

Hejdánek: Máš to myslet jinak, on to nebere to před, jako že jsou zrcadla přede mnou, ale že já jsem, když jsem mezi těmi zrcadly, tak jsem stále před sebou.

Jiný hlas: Až díky těm zrcadlům se vlastně vidím. Stojím před sebou samotným. Což jinak nemůžu.

Hejdánek: A proč by tam... Ne, ono to před znamená taky okolo taky, že jo. To vidíme, že to je předmět, nemusí být vždycky jenom to, co je přede mnou, předmět může být za mnou, to je taky předmět. To je fakt. No, jedinej výklad není možnej. To by se musela celá věc... ne, to není možnej. Kdyby byl důležitěj jinej výklad nějaký, tak by nestačil tady tenhle citát. Nemůžeme tam soukat něco dalšího. Určitě musí být před sebou, no.

Jiný hlas: Tak. Dále. Věk, který se již nevyzná v mnohonásobnosti svého reflektování a racionalizujícího mluvení, proniká z reflexe k původům.

Hejdánek: K původnímu.

Jiný hlas: K původům. K počátkům.

Hejdánek: K počátkům.

Jiný hlas: Možná z reflexe k něčemu, ale... Ta věta mně není jasná, protože on říká, že ten věk, který se už nevyzná v tom reflektování, takže proniká z reflexe k tomu původnímu.

Hejdánek: No ne, nevyzná, to je špatnej výklad. Kterej už se nepřiznává k tomu, že by to byl on. Už se nepoznává v tom reflektování, jo?

Jiný hlas: Tak to by se mělo přeložit asi jinak. To *zurechtfinden*. Už si sám sobě nepřipadá vhod. Už sám sobě nepřipadá vhod.

Hejdánek: No, ale jinak ještě, ono je to furt kostrbatý ještě. *Sich zurechtfinden*, to znamená, ten, který se už neuspokojuje mnohostranností své reflexe a...

Jiný hlas: Jo, to neuspokojuvat je takovej výraz, kterej spíš znamená, že neuspokojuje ho jedno, tak přechází k druhému, jo už se toho nabažil. Je to moc odlišné?

Jiný hlas: No, ten věk tam asi... že dopad má nějaké cítění a takovéhle věci, a už není spokojený s něčím, tak se z toho dere k něčemu jinýmu.

Jiný hlas: Ano, ale to není spokojené. Ještě to nabažení, u toho není, dejme tomu, žádná reflexe. To je až, už se cejtím, je plnej toho, tak jde k něčemu jinýmu.

Jiný hlas: A jak tam máš to nabažit? V tom překladu?

Jiný hlas: Ne, to já jsem interpretoval to, jak bys to chtěl přeložit. To *zurechtfinden*.

Jiný hlas: Což je to, ne že se necítí dobře.

Jiný hlas: Že se necítí, ale já nevím, co to přesně znamená. Já tady mám teda něco asi *zurechtfinden*, jako že je mi něco vhod, nebo není mi to vhod.

Hejdánek: To ne, to je jenom jeden díl. Já přinesu všechny.

Jiný hlas: Podíváme se. Tady je příruční slovník německo-český, Josef Janko, díl III.

Hejdánek: Co je to za rok vydání?

Jiný hlas: Čtyřicet čtyři. Z nějaké knihovny, tady je razítko.

Hejdánek: Ledaže by pan doktor měl svá inventární čísla.

Jiný hlas: To je jeho, to je jeho.

Hejdánek: Tak pardon.

Hejdánek: *Zurechtfinden*, vyznati se v čem, dovésti, uměti, rozuměti, znáti co dobře.

Jiný hlas: *Der Teufel soll sich darin zurechtfinden*. Čert aby se v tom vyznal.

Jiný hlas: Já tady mám vyzná, ale...

Jiný hlas: Tak si nestěžuj a...

Hejdánek: Tady je v německo... *Der findet sich im Leben schon zurecht*. Ten se ve světě neztratí. *Ich finde mich überhaupt nicht mehr zurecht*. Nevím už kudy kam.

Jiný hlas: To jsou krásný ty...

Jiný hlas: Teď jsem našel v tamtom dílu německo-českém zařazený to německé heslo SS, SR.

Jiný hlas: Tak jak k tomu nerozumíme. My vždycky jsme s nima bojovali, abychom věděli, jak se to řekne německy. Ne, těšili jsme se, že to Němci takto používali.

Jiný hlas: Pro mě je to divný, že když se v tom nevyzná, že pak proniká z té reflexe k těm původům.

Jiný hlas: Že on se v tom nevyzná, víš? A že se tak...

Hejdánek: Když opouští reflexi akce a chce dorazit k těm počátkům.

Jiný hlas: A to *drängen*, jak to teda vyjádřit, jako se tlačí, nebo...

Hejdánek: Usiluje.

Jiný hlas: *Drang* je teda to, dere se.

Hejdánek: Dere se někam.

Jiný hlas: Protože když tam dám proniká, je blbý, protože by to znamenalo, že on se v ničem nevyzná a proniká. Tam není rozlišený, odkud se ty akce berou. Tak on se už nevyzná vůbec v tom reflektování a pak se tedy...

Hejdánek: Že z těch reflexí se utíká k *Ursprungům*.

Jiný hlas: Utíká. To taky není *drängen*, je kupředu, a utíkat je dozadu. Tlačí se.

Jiný hlas: Tíhne.

Hejdánek: Tíhne.

Jiný hlas: Od reflexe bysme mohli říct. Tíhne.

Jiný hlas: Tenduje.

Hejdánek: Tlačí se.

Jiný hlas: Je to hrozný, tohle. Tohlencto doopravdy, ta první přednáška je například nejhorší. To další už mně připadalo...

Jiný hlas: To mělo posluchače odradit.

Jiný hlas: Doděláme aspoň ten odstavec teďkom ještě.

Jiný hlas: Tak zdá se, že Kierkegaard a Nietzsche předjímají také zde. Teprve pozdější generace hledala vůbec původnost a teď to *Sprachlichkeit*, v řečovosti.

Hejdánek: Hledali. Tam je množné číslo, tak hledali.

Jiný hlas: Pozdější generace hledaly, ano. Vůbec původnost nebo...

Hejdánek: Ne vůbec, ale to je všeobecně. Čili obecně nebo všeobecně hledali to původní.

Jiný hlas: Nejlepší, to původní...

Hejdánek: V řečovosti.

Jiný hlas: V jazykovosti. Máme dál řečovosti, můžeme to říct?

Hejdánek: Pro mě jazykovost a řečovost zní stejně divně. No, jistě. A protože teda řečovost je vlastně logičnost. *Sprache* je jazyk.

Jiný hlas: Překládá se to u Heideggera taky jako řeč.

Hejdánek: Ale blbě. To taky není česky ustálený, ale mohli bychom to taky dát do řečovosti.

Jiný hlas: Takže pozdější generace obecně hledaly to původní v řečovosti, v estetickém původu

bezprostřední přesvědčivosti, ve všeobecném...

Hejdánek: To jste našel? To jako toho bezprostředně působícího.

Jiný hlas: Já můžu se...

Hejdánek: [nesrozumitelné]

Jiný hlas: podívat do slovníku. Ukažte, já to tam dám. To je *schlagend*, do *unmittelbar schlagendes*...

Hejdánek: To bude strašný, právě, už to bylo... [nesrozumitelné]

Jiný hlas: *Schlagend*. To přečíst, to je půl hodiny na to.

Hejdánek: Tak jak to je tady? *Schlagend, unmittelbar schlagen*...

Jiný hlas: Ne, *unmittelbar schlagenden*.

Hejdánek: *Reiz des unmittelbar schlagenden*.

Jiný hlas: To *Reiz* je proložené. Stejně jako *Sprachlichkeit* a stejně jako *Erleben* a stejně jako *Simplizität*.

Hejdánek: A jiné, *leise Stimme schlug an mein Ohr*, tichý hlas mi dolehl k sluchu.

Jiný hlas: Takže estetické potěšení z toho, co na nás bezprostředně doléhá. Bezprostředně doléhajícího. Doléhajícího, když tak.

Hejdánek: Víte, to je hrozný. Například *schlagen* znamená taky ošklibati se, pošklebovati se, dělati grimasy. V životě bych to neřekl. Mít s někým... *Rat schlagen* je raditi se s kým. To skutečně je cokoli, to je jak v angličtině takřka. V angličtině máte asi pět sloves, který se dají říct, a můžou mít jakýkoliv význam, který si vymyslíte.

Jiný hlas: Může to být to doléhat?

Hejdánek: Asi to bezprostřední... ten estetický... Ne, to skutečně, to je... Například *sein Gewissen schlägt*, hryže ho svědomí. To je taky *Gewissen*, že může hryzat... hryže ho svědomí. Když někomu z očí hledí láska, tak *die Liebe schlug aus ihren Augen*. Ne, tady teda vůbec... vůbec teda...

Jiný hlas: Ta přesvědčivost tam není?

Hejdánek: Ne. Nevím, kde jsem to sebral. *Schlug sich durstig durchs Leben*, protloukal se, plahočil se nuzně životem.

Jiný hlas: Tak to necháme, to doléhající. Takže ta generace...

Hejdánek: *Ein Student hat sich zu uns geschlagen*, přidal se k nám nějaký student. Čili to *schlagen* znamená opravdu připojit se. Moment, a *schlagend* je překvapující, případný, vhodný, přesvědčivý. Tady to je! Tady to je, přesvědčivý. Čili to je *schlagend*. U *schlagen* se to nenajde, ale *schlagend*. Takže... *Ein schlagender Beweis* je přesvědčivý, pádný důkaz. *Schlagende Vergleiche*, vhodná srovnání, případné příměry. *Schlagende Antwort* je překvapující, ale také vhodná odpověď nebo přesvědčující odpověď. A *schlagend* znamená také rychlý, hbitý, bystrý. *Ein schlagender Dialog*, jiskrný, vtipný, nabitý, sršící dialog. To je prostě hrozný, v tom se to dá použít ke všemu možnému. Takže...

Jiný hlas: Že oni hledali to bezprostředně...

Hejdánek: *Des unmittelbar schlagenden*. Bezprostředně přesvědčivého. To by šlo možná.

Jiný hlas: Bezprostředně... Dobře, necháme to zatím. Pak je teda ve všeobecných *Simplizitäten*. Ve všeobecné jednoduchosti.

Hejdánek: *In der allgemeinen Simplizität*.

Jiný hlas: V nereflektovaném zážitku. *Erleben*, nebo prožitku?

Hejdánek: Prožívání.

Jiný hlas: Prožívání. A teď je v *Dasein* příštích věcí. Což je dost kuriózní, když *Dasein* je být tady, a *die nächsten Dinge* jsou ty, které mají přijít. Čili nejsou tady.

Hejdánek: A zdá se, že Kierkegaard a Nietzsche tomu slouží. Zdá se, že Kierkegaard a Nietzsche tomu slouží. A to *Dasein* tady taky. Že hledají to původní v *Dasein* příštích věcí. Bytí přicházejících věcí.

Jiný hlas: Příští totiž je málo. *Nächste* je ten nejbližší příští. Přicházejících, myslíte?

Hejdánek: Nejbližších, snad. Když řekneme přicházejících, tak už tam vstupují. Jak jinak bychom to jmenovali o *Dasein*? Když už jsou dál, tak to znamená, že už právě přicházejí.

Jiný hlas: Tak to teda zabalíme. Takže to je strana, konec, začátek čtrnáctky. Ty nepřijdeš ve čtvrtek?

Hejdánek: Asi přijdu, ale přijdu pozdě. Posledně jsme tam byli my dva, teda tři. Takže vem to tomu Josefovi teda. Nebo to mám zase já vzít?

Jiný hlas: Možná, já tam půjdu pozdějc.

Jiný hlas: No a vem to pro jistotu, kdyby se mně stalo, že bych... Já už mu to nosím... Měl přijít, a nevím, proč nepřišel. Co?

Jiný hlas: Pak to ponesu v ruce [nesrozumitelné].

Jiný hlas: Tak mi to dej teda, já to teda zase vezmu. Třeba já to dám Ivanovi. Jestli ti nebude vadit mít s sebou nějaký lejstra. Tak jo. Jo, ještě tady tohlencto vyřídíme. Tady, podíváme se... [nesrozumitelné] Tak půjdeš, nebo se ještě bojíš?

Jiný hlas: Já nevím, kolik že to bylo? Tři sta osm?

Jiný hlas: Ty už se stěhuješ pomalu... Taky jo. To mně vždycky říkejte, to mně vždycky děsně potěší. Já už opravdu tejden nejsem prostě...

Jiný hlas: Mně tak hoří termíny...

Jiný hlas: Já mám období, kdy jako je to dobrý, a pak zase přijde období, kdy se... Tak pojď.

Jiný hlas: Tři sta osmdesát, jo?

Jiný hlas: Jo, tak ty to nenajdeš celý...

Jiný hlas: Stejně je to děsný, ty zprávy.

Jiný hlas: Cože?

Jiný hlas: Ty zprávy.

Jiný hlas: No.

Jiný hlas: [nesrozumitelné]

Jiný hlas: Ale já si myslím, že to nepatří sem. Ne, ta část patří tam. To mně je jedno. Ale ty seš pán obojího. Já, vzhledem k tomu, že vím, že jsou prostě období, kdy opravdu jako docela to počká... a teď já to sháním... a ne... ale prostě jako někdy v tom lítám, že opravdu nejsem schopen. [nesrozumitelné] Ale je to překvapivý, jo.

Jiný hlas: Jako to, že to přišlo na vaši adresu?

Jiný hlas: Ne, to ne, tím je to naprosto jasný. To nepřišlo, my jsme to tam našli.

Jiný hlas: Že to nedojde, ať si to někdo zjednoduší a...

Jiný hlas: To tam udělali... Já už... jednou to přišlo. Kolikrát to dělali, nevíme. Já taky některý ty texty pak odnesu. Já už to mám skoro hotový, ale musím to ještě přečíst.

Jiný hlas: [nesrozumitelné]

Jiný hlas: Nic jinýho tam není, jo? Není to špatně tištěný.

Jiný hlas: Ne, ono to bylo dodatečně... Takže je to oříznutý blbě. Ale jo, je to dobře.

Jiný hlas: Já nevím. Třeba by to mohl bejt on.

Jiný hlas: No jo, to je jasný.

Jiný hlas: Ale to nepřišlo od něj, víš, protože to bylo zapečetěný a na tom byla cedulka Dr. Ladislav Hejdánek. Je tam dopis od Ivana...

Jiný hlas: Já nevím, proč to posílaj třikrát, to mně je úplně nejasný.

Jiný hlas: To je totěz všeco, jo? Co dál po osmnáctce, devatenáctka, no. Co se k tomu dá říct? To je takový blbý téma.

Jiný hlas: Ten Aleš ti radí blbě taky.

Jiný hlas: Ten Aleš mě potěšil.

Jiný hlas: Včera se mě ptala prostě tam ta nějaká ta její spolupracovnice, co dělá letos to z toho Chodce, a už letos si předběžně napsali na nějaký dvě starší babči, starý babči, jenomže oni jim to strašně prostě zkroutnou, protože mají základní vzdělání, jo. To je taková idiotka, ta... A máma říkala: Štěpce, ty ses smála, dyť sis to mohla napsat na mámu a tak. A ta Štěpka říkala, že o tom nevěděla.

Jiný hlas: O tom nevěděla.

Jiný hlas: Ne, že jí to v podstatě slíbila, že to vezmou. Musejí to bejt na dva lidi. Že na oba nás to může

napsat. A já jsem říkala klidně, ale zvaž to, jestli je rozumný, aby tam figuroval táta. A mně to je jedno a tak. Znáš nějaký čísla diplomu? Představ si to. Taková kratičká práce a musíš u toho uvádět čísla diplomu.

Jiný hlas: Číslo diplomu? Co to je za zvíře?

Jiný hlas: No to se teď uvádí. Tady to všem podnikům taky. Na diplom se musím podívat a číslo tam vypsát.

Jiný hlas: Já žádný nemám.

Jiný hlas: Ale máš.

Jiný hlas: V tý, v tý...

Jiný hlas: V tý velký červený rouře. Myslíš, že mám diplom? Totiž, že mám to číslo tam nějaký?

Jiný hlas: Kam se jdeš koukat? Tys to tam dala?

Jiný hlas: [nesrozumitelné] Tak schovává a pak se to musí vykazovat. Tak těžko, když to potřebuje tak vykazovat, tak tam to máme tak schovaný. To jsem kvůli tobě musela vyrolovat.

Jiný hlas: No protože tamhle roura, jiný nebyly tenkrát, tak když jednou jsem viděl, že prodávají rouru, tak jsem koupil rouru, no. Žádný číslo tam nemám. Absolutně žádný číslo se tam tehdy nedávalo.

Devatenáctého prosince dvaapadesát. Ale číslo tam žádný není. Je to divný. Mám tam Jílka. Jako promotora.

Jiný hlas: A takový to vysvědčení k tomu, co ti dávali?

Jiný hlas: A tam nemůže bejt nic jinýho než to, co je tady. Tady mám ty absolutoria, všechno dohromady. Žádný číslo na tom nevidím.

Jiný hlas: Já nevím jaký diplomy...

Jiný hlas: Ty taky máš diplom? Ty máš knížku, vid'?

Jiný hlas: Já diplom, já mám knížku.

Jiný hlas: Co? Taky rouru?

Jiný hlas: Rouru máš.

Jiný hlas: Tak potřebuješ zatelefonovat a rychle, rychle.

Jiný hlas: Číslo občanky.

Jiný hlas: Že v životě diplom potřebovat nebudu, taky jsem ho nikdy nepotřebovala, až těsně před důchodem v podniku...